

OPINIA

națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național editată de FUNDATIA „ROMÂNIA DE MĂINE”

ANUL EMINESCU, ETALON AL CONȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI

Eminescu era un român de tip carpatin, dintre aceia care, trăind în preajma munților, mai cu seamă în Ardeal și Moldova de sus, sub greaua coroană habsburgică, cresc mai vânjoși și mai aprigi și arată pentru încercările de smulgere a lor din pământul străbun lungi rădăcini fioroase, asemeni acelor ce apele curgătoare descoperă în malurile cu copaci bătrâni. El avea ca atare un suflet etic, simțitor la toate ideile și sentimentele, care, alcătuind tradiția unei societăți, sunt ca grinzile afumate ce susțin acoperișul unei case, nefiind lipsit totdeauna de viziunea unui viitor mai drept. Nu nutrea nici o aspirație pentru sine, ci numai pentru poporul din care făcea parte, fiind prin aceasta mai mult un exponent decât un individ. Deoarece nu urmărea un folos propriu, ci unul social, n-avea însușirea de a alerga repede pe treptele vieții, spre a ieși sus în fruntea scării, dar era cu atât mai îndârjit și mai mușcător în lupta pentru idei. Răzvrătit, cu o lipsă de prefăcătorie ruinătoare pentru om, Eminescu a fost un patriot înflăcărat și un denunțator al mizeriei muncitorului rural, industrial și intelectual, îndrăzneț în numele ideii, sfios și blazat în numele său.

G. CĂLINESCU

(Vezi pag. 4)

DEZBATERE PUBLICĂ

sub egida

Institutului de Sociologie și Opinie Publică
din cadrul Fundației „România de Măine”

Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

LIPSA VIZIUNILOR MARI ÎN ALINIAREA STRATEGICĂ A ROMÂNIEI

Prof. univ. dr. Ioan GĂF-DEAC

Profesor asociat la Universitatea din Canberra (Australia)

În prezent, acțiunile de politică externă și cele diplomatice din arena internațională sunt puternic lansate și vehiculate în mediul financiar mondial ca parte instrumentală nemijlocită de generare a globalizării și mondializării.

O realitate curentă reflectă faptul că pe plan mondial crizele financiare influențează esențial evoluția raporturilor bilaterale și multilaterale între state și regiuni. Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială rămân încă pentru mult timp liderii mulțimii de instrumente și organisme care acționează nemijlocit în configurațiile financiare statale, regionale și globale.

Se consideră că, în prezent, FMI și BM nu mai au nevoie de acțiuni care să sprijine instalarea lor în economiile naționale și regionale, deoarece deja sunt „actori” elaboratori și reglatori ai bugetelor statale.

În etapele următoare, este de așteptat ca accentul să se deplaseze pe consolidarea pozițiilor dobândite, inclusiv pe dezvoltarea unor tehnici

și procedee de „colaborare” care să determine evoluțiile globale dorite. FMI și BM vor afișa o aparentă retragere din prim-planul frământărilor mondiale, însă conținutul și accentul acțiunilor lor nu se vor diminua, ci, dimpotrivă, „în spatele cortinei” vor funcționa prin extensie cu ajutorul unor instrumente și procedee noi. De fapt, acestea vor fi rezultatul restructurărilor care sunt aplicate asupra propriilor lor organisme în ultimul timp. Se apreciază că, în mod obiectiv, România va trebui să opereze în viitor – prin politica sa externă și prin sistemul diplomatic aferent – cu inițiative, demersuri, activități ș.a., care nu pot să contravină fluxului general atotputernic imprimat evoluției societății mondiale. Însă, cu eficiență și pragmatism, trebuie să se realizeze: a) protejarea și dezvoltarea economiei locale (naționale) și b) implicarea creativă în evoluțiile financiare locale, regionale și globale.

(Continuare în pag. 2)

LEGEA PENTRU RECONSTITUIREA DREPTULUI DE PROPRIETATE ASUPRA TERENURILOR AGRICOLE

Pământurile revendicate depășesc cu 23 la sută actuala suprafață agricolă a țării

Acad. David DAVIDESCU

Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și pădurilor, promulgată de d-nul președinte Emil Constantinescu, la 10.1.2000, prevede că toți cei care au deținut suprafețe mai mari de 10 ha la intrarea în CAP pot revendica – la cerere – în plus de cele 10 ha ce le-au fost retrocedate, conform Legii 18/1991, suprafețele ce depășesc 10 ha, însă până la maximum 50 ha pe familie sau moștenitorii acesteia. Domnul deputat Vasile Lupu afirmă că vor beneficia de prevederile acestei

legi peste două milioane de familii țărănești, iar d-nul președinte Emil Constantinescu, în cuvântul ținut cu ocazia semnării Decretului de promulgare a legii, afirma că vor beneficia de prevederile acestei legi peste un milion de familii țărănești.

Suprafața agricolă a țării este de 14.797.071 hectare, din care 9.337.000 hectare teren arabil, peste 4 milioane ha pajiști naturale și pășuni-predominant în zona montană, restul fiind plantații de pomi și viță de vie, la care se adaugă și 6.680.000 ha păduri. O socoteală simplă arată că dacă ar fi să beneficieze de prevederile legii din

10.1.2000 două milioane de familii, atunci, prin faptul că aceștia au beneficiat anterior de prevederile Legii 18/1991, prin care li s-a restituit câte 10 ha, rezultă o suprafață totală de 20.000.000 hectare de teren agricol, care depășește cu 23% actuala suprafață agricolă a țării.

În realitate, conform datelor statistice, proprietarii de terenuri agricole, care au avut mai mult de 10 ha după reforma agrară din 1945 – Legea 187/1945 asupra înființării reformei agrare din necesitate națională, economică și socială – erau în număr de 118.200 care dețineau între 10-100 hectare, ceea ce reprezenta în total 1.495.200 hectare; iar cei care aveau în

proprietate mai puțin de 10 ha erau în număr de 5.374.000 familii cu un total de 12.434.600 hectare. Prin faptul că acești 118.200 proprietari sau moștenitorii lor au primit, conform Legii 18/1991, câte 10 hectare, acum mai rămâne de retrocedat pentru reconstituirea dreptului de proprietate o suprafață totală de 495.000 hectare.

Mai pot fi luate în considerare, ca efect al HCM 308/1953, terenurile agricole preluate de stat – la cerere – de la funcționarii și muncitorii din fabrici, pe motiv că nu le puteau lucra personal, și care însumează circa 250.000 hectare, aparținând la aproape 150.000 familii / proprietari.

(Continuare în pag. 6)

- **Anul Eminescu**
Pagina 4
- **Personalități europene la Universitatea „Spiru Haret”**
Pagina 4
- **Permanențe românești: Alexandru ROSETTI**
Pagina 7
- **O carte științifică indispensabilă**
Pagina 7

DEZBATERE PUBLICĂ

sub egida

Institutului de Sociologie și Opinie Publică
din cadrul Fundației „România de Măine”Starea națiunii
după zece ani
de tranziție.
ROMÂNIA ÎNCOTRO?

În cadrul dezbaterii au apărut:

• Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

Articol de prof.univ.dr. Aurelian BONDREA
(Opinia națională, nr. 18 octombrie 1999 și Opinia națională, nr. 258)

• Repere economice

Articol de prof.univ.dr. Gheorghe ZAMAN,
directorul Institutului de Economie Națională
(Opinia națională, nr. 261 din 8 noiembrie 1999)

• Repere agricole

Articol de prof.univ.dr.doc. David DAVIDESCU,
membru al Academiei Române
(Opinia națională, nr. 262 din 15 noiembrie 1999)

• Repere programatice privind agricultura

Articol de dr.ing. Gheorghe STANCIU
(Opinia națională, nr. 262 din 15 noiembrie 1999)

• Costurile sociale și învățămintele tranziției economice

Articol de academician Nicolae N. CONSTANTINESCU,
președintele Secției de Științe Economice, Juridice și Sociologie a Academiei
Române,președintele Asociației Generale a Economistilor din România
(Opinia națională, nr. 263 din 22 noiembrie 1999)

• Evaluări în plan social

Articol de prof.univ.dr. Gheorghe RĂBOACĂ
(Opinia națională, nr. 263 din 22 noiembrie 1999
și 264 din 29 noiembrie 1999)

• Etatismul, centralismul în economie blochează piața

Convorbire cu prof.univ.dr. Constantin IONETE,
membru al Academiei Române,
director general al Institutului Național de Cercetări Economice
(Opinia națională, nr. 264 din 29 noiembrie 1999)

• Relansarea economiei nu se realizează numai prin austeritate

Articol de prof.univ.dr. Mircea BOULESCU
(Opinia națională, nr. 264 din 29 noiembrie 1999)

• Interesul național și politica externă a României

Prof. univ. dr. Constantin VLAD,
(Opinia națională, nr. 265, din 6 decembrie 1999)

• Calitatea actului politic

Articol de prof. univ. dr. Vasile M. CĂTUNEANU
(Opinia națională, nr. 266, din 13 decembrie 1999)

• Distorsiuni și involuții în relațiile economice externe ale României

Prof. univ. dr. Constantin MOISUC
(Opinia națională, nr. 267)

• „Eu cred în destinul României!”

Convorbire cu prof. univ. dr. Aureliu Emil SĂNDULESCU,
membru al Academiei Române
(Opinia națională, nr. 268)

• Reforma fiscală și creșterea economică

Lector univ. drd. Doina LEONTE,
Facultatea de Marketing și Comerț Exterior,
secretar general adjunct în Ministerul Finanțelor
(Opinia națională, nr. 269)

În curând vor apărea intervențiile:

- Acad. Dan BERINDEI
- Prof.univ.dr. Gheorghe MANOLESCU
- Lector univ. Marin COMȘA

Abonați-vă
la revista
„Opinia națională”!Costul unui abonament trimestrial
este de 8.400 leiRevista se poate procura prin abonament la toate
oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET,
revista se regăsește la poziția 2.256.De asemenea, solicitări de abonament se pot adresa redacției
cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa:
Fundația „România de Măine”, Palatul Sporturilor și Culturii,
Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont: 2511.1/rol
B.C.R., Sucursala UniriiLIPSA VIZIUNILOR MARI
ÎN ALINIAREA STRATEGICĂ
A ROMÂNIEI

(Continuare din pag. 1)

Crizele financiare constituie semnalul dinamismului mediului economic mondial, de regulă în plan regional și global. Diplomația românească ar trebui să sesizeze premisele apariției acestor disfuncții în diferitele zone ale globului și să sugereze elemente de comportament pentru decidenții politici. Politicile externe ale țărilor conțin elemente de atitudine și algoritmi de acțiune pentru evitarea, contracararea sau scoaterea din crize.

În mediul internațional de la sfârșitul secolului XX se constată existența a două curente neconvergente de comportament față de FMI și BM în sfera practicilor financiar-monetare conjugate.

Varianta cu elemente strategice favorabile globalizării

Ofertele de soluții financiare față de unele disfuncții de tipul crizelor rezultă din analize efectuate în principal de către FMI referitoare la consolidarea piețelor internaționale, care se disting prin următoarele: sunt concepute și se pun în practică noi metode concrete de consolidare a sistemelor financiare; se manifestă tendința de elaborare de noi principii și practici acceptate la nivelul internațional; se acționează pentru ameliorarea practicilor curente de combatere a crizelor financiare; are loc o rafinare a standardelor pentru gestionarea riscurilor prin întărirea structurilor de guvernare corporativă; este accentuată gestionarea întregului spectru de riscuri în entitățile financiare regionale.

Cele mai frecvente elemente de risc sesizate de analizele FMI și cele diplomatice active pe scena internațională sunt: 1) riscul de credit; 2) riscul de dobândă; 3) riscul valutar; 4) riscul de lichidități; 5) riscul de reputație și 6) riscul operațional.

În opinia oficialilor FMI, aranjamentele adecvate de guvernare corporativă joacă un rol major în asigurarea funcționalității favorabile a mediului financiar global. Ei susțin că, pentru a avea un sistem financiar echilibrat, se simte necesitatea existenței unor piețe monetare și de capital caracterizate prin profunzime și lichiditate.

Totodată, experții FMI susțin că inexistența unor angajamente corespunzătoare de guvernare corporativă a favorizat, de exemplu, apariția recente crize financiare din zona Asiei. S-a concluzionat că, în ultimii 4 ani, nu s-a manifestat certitudinea că managementul din zonă a dispus de o solidă cultură a creditului. Se consideră că sunt necesare atât analize de excelență a creditului, cât și o gestionare efectivă a riscului de credit. Recomandarea de principiu față de crizele financiare se referă la faptul că în anumite împrejurări este dificilă refinanțarea unor împrumuturi extensive cu scadență scurtă. Specialiștii FMI vorbesc deja de introducerea așa-numitelor „standardele privindentiale”, care să fie recunoscute ca asiguratorii pentru lichiditate în sistemul bancar internațional. Cei ce au examinat conținutul crizei financiare asiatice afirmă că în acea zonă gestiunea neglijentă a riscului valutar a contribuit din plin la apariția disfuncției respective.

Aspectul esențial în evaluarea lichidității activelor nu este scadența lor contractuală, ci viteza cu care acestea pot fi eradicate în intervale de timp în care se suportă transformări dificile (de exemplu, tranziția spre noi tipuri de economii).

Oficialii FMI cred că organizațiile nonfinanciare trebuie să aibă precauția necesară față de împrumuturile în monedă străină, pentru a nu depăși dimensiunea fluxului lor propriu de venituri valutare. Aspectul de mai sus poate fi încadrat în pachetul problemelor de guvernare corporativă,

deoarece evaluarea riscurilor și măsurarea gradelor de expunere au loc conjugat între debitor și creditor.

În ultimele rapoarte ale FMI apare tot mai des sublinierea că instrumentele de evaluare a riscurilor (inclusiv modelele de măsurare a riscurilor și comportamentul în condiții de presiune relațională) trebuie să fie utilizate, dezvoltate și rafinate, așa încât informația semnificativă să fie folosită „de cei ce conduc instituțiile financiare, dar și de decidenții politici”. În fond, toți trebuie să facă față unei crize sistemice.

Așadar, FMI formulează și recomandă (mai precis impune) o anumită filosofie actualizată pentru comportamentul celor ce doresc împrumuturi. Modul cum reacționează România la acest set de reguli de comportare este deja cunoscut: demersuri disperate pentru acordarea de împrumuturi, alinierea psihologică exagerată a temerității procesului de negociere a creditelor, așezarea umilinței, ridicarea la rang de „mare rezolvare” a oricărei declarații făcute între două avioane de către cine știe ce funcționar mărunț din arena occidentală, oprit câteva ore prin România, și mai grav, nealinierea reală în nici o situație (până la urmă) față de posibilul comportament de parteneriat convenit ca de la negociator la negociator.

Degringolada relațională a României cu FMI a condus firesc la întărirea poziției unuia dintre parteneri, respectiv a FMI, care, când trimite în România chiar cel mai nesemnificativ funcționar al său, de la prim-ministru până la alte instanțe înalte, se înregistrează aplecări în chip de supunere, cu rugămintea de „a mai primi câte ceva”. Mai nou, trebuie cerută voia celui de la FMI dacă militarii să beneficieze de creșterea salariilor (din 1994 acestea sunt înghețate), dacă pot fi crescuți porci, dacă este posibilă reglementarea problemelor de încălzire a locuințelor cetățenilor în prag de iarnă ș.a.

În fond, FMI se dovedește a fi una dintre cele mai prestigioase și pragmatice instituții ale lumii contemporane și nu prezintă nici o vină față de incompetența celor ce ar trebui să regleze comportamentul românesc față de Fond, așa cum strategic și tactic se cuvine, având în vedere larga acceptare pe plan internațional a procedurilor descrise la începutul materialului de față. În completarea elementelor de strategie pentru depășirea crizelor financiare – România se află fără drept de tăgadă într-o continuă criză financiară. Din partea FMI sunt formulate pe larg definiții de conținut a unor subprocese, după cum urmează:

a) *Asupra riscului de lichiditate.* Crizele de pe piețele emergente evidențiază semnificația modului de gestionare a lichidității atât în monedă locală, cât și în monedă străină. De exemplu, în anul 1997, în Mexic, în contextul crizei apărute a fost necesar efortul de respectare a structurii scadenței datoriei sectorului public, aspect prezent în 1999 și în Rusia. În 1995, în Argentina și în 1997, în Coreea de Sud a apărut ca importantă asigurarea lichidității sectorului bancar considerat ca întreg. Potrivit FMI, în Coreea de Sud și în Indonezia, sectorul companiilor nonfinanciare a jucat rol decisiv în crizele manifestate în aceste țări.

Consultanții integratori de globalitate au recomandat FMI să-și adjuce rolul de supervizare și de realizator de asistență tehnică pentru acordarea atenției cuvenite dimensiunilor macroeconomice ale lichidității și riscurilor asociate, precizând:

„Împreună cu autoritățile naționale, FMI ar trebui să dezvolte practici eficiente de stabilire a unui cadru cantitativ pentru a măsura lichiditatea la nivelul macroeconomiei. Este imperios să se examineze gestionarea lichidității agregate în monedă locală și în cea străină în diferite sectoare”.

Problematica de mai sus pare a fi nereceptată în România. Riscul de lichiditate este urmărit constatativ, nu intervenționist, reglator. Așa se face că, în diferite momente, situația lichidității atinge, de-a lungul sinusoidei, limite de „cea mai joasă evoluție”, chiar puncte critice, alarmante.

În contextul demnității intrinseci, România, ca entitate distinctă, ar trebui să-și examineze în sistemul său financiar – bancar evoluția riscului de lichiditate și să acționeze imperativ pentru reglementări, care este recunoscut, nu trebuie să aibă absolut nici o conotație politică.

Faptul că „Bancorex” a fost lichidată fără discernământ – sub motivația lichidităților afectate de riscuri necontrolate sau influențate – denotă puternica ideologizare a sistemului bancar românesc. Marii decidenți nu au putut lua hotărârea separării, prin incizia adecvată, a rîului de bine din această bancă, până la ora desființării, cunoscută și recunoscută în lume.

b) *Asupra riscului valutar.* Se consideră că dezechilibrul între pasivele băncii denumite în dolari și activele băncii denumite în moneda locală, spre exemplu, joacă în prezent un rol semnificativ în situația financiară a unor țări din Asia de Sud-Est. De pildă, o expunere la risc valutar a țărilor respective, împreună cu mărirea dezechilibrelor de scadență au contribuit la apariția disfuncțiilor în piața financiară din zonă.

FMI consideră că debitorii au mizat pe faptul că, în timp, cursul de schimb s-ar menține constant și creditul pe termen scurt ar putea fi refinanțat, ceea ce nu s-a petrecut în practică.

c) *Asupra riscului de dobândă.* Experții FMI constată că, până în prezent nu s-a ajuns la un acord general între țări în legătură cu introducerea adecvării cerințelor de capital pentru riscul de dobândă. Totuși, autorităților naționale li se recomandă punerea în practică a unei maniere de monitorizare pentru analiza regimului de risc de dobândă aliniată.

Așadar, se consideră că interacțiunea dinamică între dezvoltările macroeconomice și riscurile specifice cu care se confruntă instituțiile individuale necesită politici sistemice pentru identificarea și gestionarea riscului. *Ce fel de politică (și cât de sistemică ar putea fi ea considerată?) are România în privința identificării riscurilor și în gestionarea acestora?* Răspunsul ar fi: una a momentului, a recuzării realității de dragul pozițiilor politice câștigate în structurile productive-sociale și politice ale țării. Orice tentativă de intervenție pentru „reglementarea dereglărilor” este considerată administrativă, centralistă, neocomunistă. După un deceniu de la Revoluție, neputința este justificată de către decidenții inconștienți drept „neocomunism”. Personalități marcante ale lumii care ne vizitează țara sau pe care le vizităm noi, precum și poporul român – cel simplu și cu înțelepciune colectivă remarcabilă – rămân consternați când oricărei nerealizări i se atașează cauza „neocomunismului”. Mai degrabă, lipsa de profesionalism și ura sunt cele ce pot fi cauze cât de cât reale ale nerealizărilor.

(Continuare în pag. 3)

Dezbateră publică sub egida Institutului de Sociologie și Opinie Publică din cadrul fundației „România de Măine” Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

(Continuare din pag. 2)

Din suma considerațiilor de mai sus rezultă că orice politică internă contemporană trebuie să aibă în conținut liniile principale ale unei angajări internaționaliste – în forță – pentru înscrierea în tendințele operaționale democratice curente eficiente, ce ar trebui să coincidă cu cele înregistrate pe plan internațional, în profil regional și global.

Ignorarea rezultatei obținute din compunerea direcțiilor de avans din mediul internațional democrat „autarhizează”, deocamdată, prezența performanță a României în lumea contemporană.

O politică externă falimentară, nereceptivă la tendințele din mediul diplomatic global, constituie suportul tragic al falimentului general spre care tinde țara. Practic, din politica externă românească au dispărut complet preocupările ce vizează raporturile economice ale țării cu partenerii din scena internațională, iar aspectele financiar-monetare, problema crizelor și a fluxurilor transnaționale productiv-comerciale sunt ignorate în totalitate.

În plin „război economic mondial”, România repetă la infinit bucuria de a se hotărî să accedă în structurile euroatlantice, de parcă această opțiune nu ar fi cunoscută de către oficialii NATO și UE.

Fără îndoială, FMI și Banca Mondială au politicile lor, cu scopuri bine clarificate în subsidiarul strategiei lor, puternic actualizată și dominatoare, iar față de acestea este nerealist a fișă starea de confruntare, de negare ori desconsiderare. Contrapunerea ar fi disproporționată și fără nici o șansă de succes în a zguduia aceste instituții transnaționale, globale sau mai degrabă mondiale.

Erora fatală a managerilor țării o constituie promovarea lipsei de creștere a atractivității și determinării care să definească România în fața FMI și BM ca un partener real, credibil, stabil și ferm în avansul său în sistemul economiei de piață. De altfel, fără sesizarea diplomatică și cunoașterea sistemică a tendințelor din mediul economic și financiar-monetar internațional, României nu i se deschid în timp util căile necesare de operare pentru angrenarea țării în „confruntările pozitive” în domeniu.

Relațiile României cu FMI și cu Banca Mondială sunt de natura raporturilor externe, vizate de politica externă a statului român. În activitatea diplomatică uzuală membrii misiunilor din exterior și responsabili cu problemele economice de la ambasade și oficii – ca urmare a lipsei de sistematizare a elementelor ce definesc fundamental evoluțiile în crizele financiare – nu oferă întotdeauna, sistemic și operativ, semnalele cele mai adecvate ce ar trebui să servească drept reacții-stimuli la conținutul politicii externe a statului trimițător.

Finanțarea externă este lăsată la îndemâna și sarcina unor grupuri profesionale, iar problematica creșterii schimburilor comerciale a fost exclusă din diplomație.

Asemenea paradoxuri domină până la urmă inexplicabilul eșec zilnic al infrastructurii industrial-productive, financiar-economice din România.

Varianta cu elemente strategice critice față de procesul globalizării

Reformele cunoscute sub formula Programelor de Ajustare Structurală au fost promovate de către FMI și Banca Mondială, începând cu anii '80 în țările

în curs de dezvoltare. Potrivit conținutului acestora, falimentarea nu mai este un proces spontan. Prof. Michel Chossudovsky de la Universitatea din Ottawa, Canada formulează cu un curaj demn de luat în seamă alternativa critică a problematicii reformelor de acest tip în slujba globalizării. Potrivit acestuia, în 1989 în Iugoslavia s-au identificat domenii ale economiei care trebuiau închise, implicând în următorii doi ani apariția a peste un milion de șomeri. În ianuarie 1990, FMI a cerut înghețarea transferurilor de plăți de la nivel federal la nivel de provincii, afectând colectarea veniturilor de stat. În contextul iugoslav, federalismul era bazat și pe un aranjament fiscal care o dată afectat (distrus) a condus la apariția autonomiei propriu-zise a subunităților respective. La mijlocul anului 1991 a debutat mișcarea de secesiune a Iugoslaviei. M.Chossudovsky conchide că „manipularea strictă a variabilelor economice are în spatele acesteia factori geopolitici”.

Prin mișcarea liberă și nereglementată a banilor s-a ajuns la o concentrare de cca 25% din PIB-ul mondial (conform statisticilor Grupului MERRIL LYNCH) în „paradisurile fiscale ale lumii”, în timp ce averea celor mai bogați 200 de oameni din lume este egală cu cea a țărilor în curs de dezvoltare. M.Chossudovsky arată că majoritatea acestor averi sunt acumulate ca urmare a dereglementării piețelor financiare.

Un instrument concret de dinamizare a globalizării (respectiv a mondializării) îl reprezintă producția. Un nou sistem de producție mondială este pe cale de a fi lansat în lume.

Conferința ONU pentru Dezvoltare înfițează printr-un raport din 27 septembrie 1999 că deja există noi stăpâni ai lumii. Un număr de 100 de companii din lume „impun legea lor” în economia mondială. Motorul sistemului productiv mondial integrat este compus în ordine de către GENERAL ELECTRIC, FORD și SHELL, care în 1998 au avut împreună o cifră de afaceri de 2.100 miliarde USD, adică de 1,5 ori mai mare decât valoarea PIB a Franței sau de 6 ori mai mare decât PIB-ul realizat de Mexic. Se constată că 55% din investițiile străine în Uniunea Europeană sunt americane (clasamentul primelor trei țări din Uniunea Europeană beneficiare este: Marea Britanie, Țările de Jos și Franța). Cele 100 de întreprinderi din fruntea economiei mondiale au 1.800 miliarde USD din activele lor localizate în străinătate. Un număr de numai 6 milioane de angajați din întreaga lume (cât posedă cele 100 de companii) realizează cifra de afaceri de 2.100 miliarde USD.

Aspectele de mai sus arată că, practic, pe plan internațional există un angajament neînfrânat pentru globalizare și mondializare. Cele 100 de întreprinderi imprimă un tempo din ce în ce mai rapid economiei mondiale. Pe lângă aceste 100 de companii, Conferința ONU pentru Dezvoltare a identificat încă 60.000 de societăți transnaționale cu 500.000 de filiale în străinătate. Ele reprezintă 25% din producția mondială. Numai această jumătate de milion de filiale a realizat în 1998 o cifră de afaceri de 11.000 de miliarde USD, în comparație cu cifra de 7.000 de miliarde USD cât reprezintă exporturile mondiale.

Cu toate acestea, mondializarea încă nu a cuprins dinamic în această angrenare totală, transnațională, „statele

slabe”, respectiv țările cu grad de dezvoltare mai redus, sau cu competitivitate de ansamblu mai scăzută. Participarea la globalizare, respectiv la mondializare arată că există patru categorii de „actori” angrenați în această transformare integrativă de ansamblu: 1) țările dezvoltate; 2) țările aflate în tranziție spre noi sisteme economice și politice compatibile ca performanță; 3) țările în curs de dezvoltare și 4) țările subdezvoltate.

Se observă că în grupul țărilor dezvoltate se manifestă relații de interdependență și determinare a unei noi stări de integrare. Limitele intermediare ale globalizării și mondializării sunt estinse, cuprinzând atât interiorul convențional al grupului, cât și spațiile exterioare compatibile pentru noi conectări la starea integrativă prestabilită.

Țările aflate în tranziție, precum și cele în curs de dezvoltare sau subdezvoltate ar trebui să aibă preocupări pentru propria lor „regărire” între limitele acceptabile ale unor noi performanțe, care să le facă atractive și compatibile pentru conexiuni cu marile sensuri ale dezvoltării mondiale.

Conferința ONU pentru Dezvoltare subliniază că, totuși, globalizarea și mondializarea nu sunt încă apanajul „statelor slabe”. Aceste state, chiar ele mai degrabă „sunt globalizate și mondializate”.

Față de tabloul de mai sus pot fi avansate și alte constatări aparținând lui M.Chossudovsky. De exemplu, programele sociale parcurg procese de privatizare. Sisteme întregi de producție locală, națională și regională sunt eliminate și înlocuite cu distribuitori globali. În Rusia, în 1992 nivelul cheltuielilor (a venitului real) a scăzut cu 86% într-un singur an. Prețurile au crescut de cca 100 de ori în contextul reformelor agreeate de FMI. Intervenția internațională a presupus devalorizarea monedei naționale – cu apariția imediată a hiperinflației, situație în care salariile au crescut de cca 10 ori. În anii '80, Somalia a început aplicarea unui Program de Ajustare Structurală prin care importurile de produse alimentare au fost dereglementate, ceea ce a condus la falimentarea producătorilor locali, afectând întregul aparat economic și social, care a ajuns la dezmembrare. Salariile somalezilor din bugetul public au ajuns la 3 USD/lună, iar în 1989 FMI a recomandat creșterea acestora, concomitent cu concedieri masive în sectorul de stat.

Se apreciază că prăbușirea dramatică a economiilor din Asia de Sud-Est se datorează instrumentelor speculative pe piețele de devize. Coreea, Thailanda și Indonezia au încercat să-și protejeze monedele naționale, vânzându-și rezervele valutare pe piețele de devize internaționale.

Marile bănci internaționale prin „short selling” (ca instrumentul speculativ) vânzând monedele asiatice, au cauzat scăderea valorii lor, provocând la scară masivă căderea acestora. Băncile naționale nu au mai avut atâtea disponibilități pentru a le face față. Speculatorii deci, vând scump monede naționale pe care nu le posedă, respectiv intră în aceste contracte pentru „a susține” moneda națională. Prin acest proces, speculatorii pot să-și însușească rezervele Băncii Naționale. Speculația de devize determină, în fapt, confiscarea rezervelor băncilor naționale de către speculanții internaționali particulari. O dată ce aceste contracte expiră, Băncile

Naționale trebuie să plătească instituțiilor financiare respective sume considerabile, din cauză că moneda națională este prăbușită și nu mai au posibilitatea să onoreze marile contracte de devize. În acest caz, FMI intervine pentru salvarea onorării contractelor. Salvarea constă în furnizarea banilor necesari pentru a plăti speculatorii internaționali de devize.

Profesorul canadian explică rolurile jucate concomitent de aceleași instituții: a) Speculatorii pe piața de devize, b) Creditorii pentru salvarea țărilor în criză financiară și c) Beneficiarii ai obligațiilor (datoriilor) țărilor din „Grupul celor 7”. În context, creditorii cumpără infrastructură devalorizată din țările respective. Așa se explică faptul că GENERAL ELECTRIC a achiziționat în 1997 cea mai mare fabrică de motoare de avioane din fosta URSS pentru suma de doar 330.000 de USD (compania furniza motoare de avioane întregii aviații civile din fosta URSS).

Reformele macroeconomice sunt prezentate maselor ca soluție, însă ele de fapt sunt cauza prăbușirilor economice și sociale.

Întrebarea fundamentală care apare în această etapă de dezvoltare a lumii pare a fi un ideal, într-un orizont neapropiat. Procesul de creare a banilor este fundamental în dezvoltarea economică și socială; banii însă nu creează bogăție. Crearea banilor permite mobilizarea resurselor pentru a construi infrastructură, locuri de muncă ș.a.

România se află la răspântia celor două alternative relatate. Mai mult ca oricând, este justificată întrebarea „România încotro?” Decidenții români la sfârșit de secol XX se întrec în acțiuni pe care ei le consideră științifice, competente și salvatoare pentru România după cum urmează: se consideră creșterea economică negativă un succes metodologic și practic pentru economia națională, deoarece pentru relansare economia trebuie mai întâi „chinuită”, supusă suplicului denigrator de a fi socotită „incapabilă”; statul este un slab administrator, deci el nu numai că nu trebuie lăsat să administreze, să intervină, să regleze ci trebuie pe cât posibil izolat, erodat, eliminat; în numele accelerării privatizării, infrastructura națională și locală este pe cât posibil devalorizată pentru valorificarea devalorizată; orice „cădere” sau nerealizare în economie este pusă pe seama globalizării și, obiectivizării cât mai semnificative a prăbușirii, deoarece acesta este semnul așa-zisului dinamism al schimbărilor; transformările spre construcție sunt considerate suspecte, iar transformările de tipul devalorizării sunt credibile (pentru cine?) pe plan internațional; - împrumuturile de la FMI și Banca Mondială sunt cheltuite (a se vedea programul internațional de închidere a minelor) urgent și cât mai larg, deoarece banii sunt de la FMI și Banca Mondială, ca și cum nu ar mai trebui rambursați; este sau nu este nevoie, este sau nu este oportun se vor realiza împrumuturi suplimentare de la diferite bănci din lume (cu dobânzi oneroase) ca o condiție să se poată realiza alte împrumuturi de la FMI în tranșe atent formulate; bugetul național este transportat în variante multiple la sediul instituțiilor financiare

internaționale cu rugămintea expresă către acestea de a-l aproba (avizarea obligatorie este tot un fel de aprobare).

Niciodată nu este posibil a rectifica sau corela ceva în liniile bugetului (a se vedea salariile militarilor, a celor din sănătate și educație, asigurarea căldurii în locuințe ș.a.), fără a apela la instanțele respective să privească asupra nivelurilor propuse și să-și exprime acordul.

Politica externă românească este redusă la obiectivul suprem al etapei: integrarea în NATO și Uniunea Europeană. Ungaria este menținută în stare relațională distantă; Ucraina este dominantă și rece față de România; Bulgaria este distantată, pas cu pas, prin afronturi ce vizează „poduri”, „hidrocentrale” și „centrale nucleare” (România a devenit deja pentru Sofia un fel de „incomod” la Nord de Dunăre). Iugoslavia este deja un „dușman” principal al României, iar cei peste 1 milion de români vlahi din Voivodina sunt salutați de la București pentru tenacitatea lor într-un spațiu exploziv, spre a acționa politic și internațional pentru noi drepturi. Republica Moldova face „eforturi” pentru a fi constructivă în adoptarea unui tratat „româno-moldovean”. Spațiul și piața rusească există pentru SUA și Occidentul european, însă pentru România ele sunt șterse de pe harta preocupărilor și chiar dacă ar exista, cu încăpăținare se spune că zona este „comunistă”.

În plan social, câți mai mulți lucrători sunt „plătiți să plece” (unde?) prin disponibilizări. Închiderea capacităților de producție ca proces în sine este o mândrie pentru agențiile românești de restructurare. În planul securității naționale, strategiile prevăd grija (siguranța) supremă față de cetățean. Siguranța entității (a țării ca entitate) este luată în considerare în clasament însă cu accent corespunzător filosofilor contemporane ce vizează globalizarea și mondializarea.

În 10 ani de la Revoluție, totalul investițiilor străine intrate în România este de cca 4,5 miliarde USD, în timp ce numai în anul 1998 deficitul bugetar național este tot de cca 3,5 miliarde USD;

În puține țări din lume în epoca de față nu se înregistrează modificări atât de numeroase și incoerente în legislația dominată de ordonanțe. La toate reuniunile și contactele internaționale de afaceri, partenerii potențiali ai României sunt consternați de aspectul instabilității legislative și a fiscalității nelimitate care operează în țara noastră.

Pot fi enumerate încă multe alte aspecte similare celor evocate.

Acum nu este importantă identificarea, localizarea „vinovățiilor” sau a „inocențelor falimentare”, ci mai degrabă se impune recunoașterea lipsei unei „strategii de existență și evoluție națională și internațională a României”.

Conjunctura locală românească, actualmente nefavorabilă, și alimentarea acesteia cu activități amatoare, care sunt în contradicție chiar cu cerințele și standardele internaționale, constituie pericolul iminent pentru existența și funcționarea țării în noul peisaj global, mondializat.

România nu are direcții și viziuni mari de avans, ci doar alinieri pe alinamente aleatorii, alese cu accent diferit.

Fără îndoială, România trebuie să se îndrepte spre o economie de piață eficientă, competitivă, să intre în procesul obiectiv al globalizării și mondializării, însă nu în manieră indicativă, supusă, ci în manieră imperativă, participativă, chiar creatoare.

ANUL EMINESCU,

ETAŁON

AL CONȘTIINȚEI

ROMÂNEȘTI

Debutul manifestărilor consacrate ANULUI EMINESCU, în ziua de 15 ianuarie a.e., când s-au împlinit 150 de ani de la nașterea poetului nostru național, a prilejuit unul dintre cele mai înalte grade de solidaritate națională atinse în România pe parcursul acestui secol. Un asemenea moment de atașament la valorile noastre naționale, de angajare întru apărarea și sporirea lor peste orice vitregie a sorții, este „concurat”, poate, numai de resurrecția spirituală care a pregătit și a încoronat Marea Unire din 1918. Și atunci, ca și acum, simbolul celei mai înalte și mai luminoase creații românești a fost identificat în Eminescu și sub autoritatea lui aveam să depășim toate vicisitudinile următoare ale istoriei. Și acum, ca și atunci, tinerile generații sunt cele mai entuziasmate în a prelua și a cultiva mesajul eminescian de solidaritate națională și de împotrivire la trădare, la demagogie, la injustiție, la incultură și la atâtea alte răcile care bântuie printre noi. Pentru că Eminescu impune un sistem superior de valori, estetice, dar și etice, la nivel individual, dar și comunitar, pe care tinerile generații, conștiente de menirea lor, sunt cele dintâi domnice de a-l urma în virtutea catharsis-ului specific vârstei, al preferinței lor pentru probele de foc ale inteligenței și caracterului.

Atenție, însă! Organizatorii ANULUI EMINESCU parcă încep să uite că un an are 12 luni și că manifestările consacrate sărbătoririi unui secol și jumătate de existență sub cerul eminescian se adresează tuturor vârstelor, dar mai cu seamă tuturor tinerilor. După strălucitul debut al ANULUI EMINESCU, marcat prin memorabila Sesiune solemnă a Academiei Române, prin spectacolul de muzică și poezie de la Ateneul Român, prin ceremonia religioasă de la Botoșani și Ipotești, cu depunerea coroanelor de flori și conferirea Medaliei aniversative, manifestările de acest gen par a slăbi în intensitate și, ceea ce ni se pare mai trist,

se resimt de pe urma tendințelor limitative, ce caracterizează de mai mulți ani sistemul românesc al educației prin școală.

A fragmenta, a împărți în segmente adesea derizorii ceea ce nu-și găsește motivația și efectul scontat decât într-o viziune de ansamblu, în totalitate, este, din păcate, o practică frecvent utilizată la Ministerul Educației Naționale, unde noțiunea de minoritate este uneori transformată într-o unitate de măsură a succesului. Astfel se explică, probabil, faptul că un remarcabil proiect de aniversare a 150 de ani de la nașterea poetului nostru național, proiect intitulat „EMINESCU – 2000” (cu sesiuni științifice, simpozioane, concursuri, excursii, vizite, expoziții și alte numeroase obiective) se adresează, programatic, elevilor și profesorilor doar a șapte licee din țară, respectiv celor ce poartă numele lui Mihai Eminescu (Botoșani, Iași, București, Călărași, Satu Mare, Bacău, Suceava). La acțiunile organizate de aceste șapte licee pot participa elevi și din alte unități școlare, dar cu titlu facultativ, spontan, așadar neorganizat. Exact aici, în această fragmentare se află viciul fundamental al Proiectului educațional „EMINESCU – 2000”. Aniversarea marelui nostru poet este o ocazie unică pentru organizarea unor manifestări la nivel național. La atât de necesarele concursuri literare ar putea participa, pe clase și categorii de vârstă, elevii din întreaga țară, nu doar cei din șapte licee. De ce această ofensă, adusă în primul rând tinerii generații, de a-i limita participarea la manifestările educative desfășurate sub tutela geniului nostru național? Cui folosește acest factor de relativism, strecurat ca un virus în făptura celor mai sănătoase, mai de neșters evenimente naționale și sacre totodată, dacă avem în vedere că actualul AN EMINESCU prefigurează începutul unui nou mileniu?

Am stăruit asupra acestui fapt pentru a evidenția și mai pregnant necesitatea, obligația cel puțin morală a

organizatorilor ANULUI EMINESCU de a acorda atenția cuvenită tuturor manifestărilor înscrise în calendarul său. Bogăția și complexitatea acestui calendar impun eforturi constante și se refuză sincopelor de orice natură. Cu atât mai mult cu cât natura însăși a manifestărilor prevăzute impune o ștachetă a exigenței sub care nu se mai poate coborî. Iar acest imperativ are în vedere evenimente dintre cele mai diverse, dar și mai complexe. Astfel, bunăoară, începând din săptămânile imediat următoare se trece la editarea completă în facsimil a manuscriselor eminesciene. Primul din cele 28 de volume prevăzute este programat să apară la sfârșitul lunii ianuarie sau la începutul lunii februarie 2000. Iată un eveniment care se cere a fi intens mediatizat. Pentru luna februarie 2000 este prevăzută să apară o ediție bilingvă (2 cărți în limbile română-engleză și, respectiv, română-franceză, conținând cele mai reușite traduceri din Eminescu). Și tot pentru această lună este prevăzută să apară albumul *Topos eminescian*, ce va cuprinde cele mai semnificative lucrări ale unor importante personalități artistice românești, prezente în tabăra de creație de la Ipotești.

În luna martie, Programul național ANUL 2000 – ANUL EMINESCU ne va oferi noi surprize. Este vorba, mai întâi, de *Eminescu pe Internet*: inaugurarea unui „site Eminescu” pe Internet, astfel încât orice doritor să poată avea acces la manuscrisele eminesciene, la edițiile esențiale, la traduceri în diverse limbi și la opere exegetice apărute în țară și străinătate. Volumul *Pașii Poetului*, cu un bogat material ilustrativ, va reprezenta un „jurnal eminescian”, în țară și în străinătate, în locuri ce și-au pus amprenta asupra Universului eminescian. Aniversarea lui Eminescu și influența moștenirii sale va prilejui și un *Festival de poezie contemporană*, prevăzut a fi desfășurat la Sibiu, pe fundalul căruia va fi analizat

impactul eminescian asupra poeziei din zilele noastre.

În luna aprilie, la Havana va fi inaugurată o statuie a lui Eminescu, iar pentru luna mai este prevăzută apariția unei ediții Eminescu de *Documente inedite*: circa 100 de asemenea documente referitoare la viața și opera lui Eminescu. Tot în această lună a florilor, va fi dezvelită la Cernăuți *Statuia monumentală a lui Eminescu*, așezată chiar pe soclul vechii statui eminesciene, astăzi distrusă. Un *Spectacol Eminescu*, inspirat din viața și opera poetului nostru național, va avea premiera la București, după care va fi prezentat în alte orașe din țară, precum și la Havana, în cadrul „Zilei României” din cadrul Expoziției mondiale.

În luna iunie 2000, când va avea loc comemorarea a 110 ani de la trecerea lui Eminescu în eternitate, vor fi organizate *Zilele Eminescu la Botoșani*, amenajarea *Bistnului Eminescu* pe locul fostei case în care s-a născut poetul, precum și *Dezile eminesciene*, organizate în colaborare cu Societatea ASTRA din Iași și cu filialele ei din România, Republica Moldova și Ucraina, plus *Serbările mării*, în colaborare cu mai multe fundații culturale din Constanța. Tot pentru luna iunie sunt prevăzute să se desfășoare la București, sub egida Anului Eminescu, un *Târg internațional de carte*, precum și *Colocviul „Eminescu-azi” și Seminarul internațional al traducătorilor lui Eminescu*.

Manifestările prevăzute pentru semestrul al doilea al ANULUI EMINESCU le vom consemna la o dată mai apropiată de cea a programării lor. Până atunci, nutrim speranța că ele sunt astfel concepute și organizate încât să le sporească interesul în fața întregii opinii publice românești.

ANUL EMINESCU, ca an al regăsirii noastre de sine, se cuvine să rămână înscris cu litere de aur în istoria culturii românești.

Mihai IORDĂNESCU

Personalități europene la Universitatea „Spiru Haret”

Altobrando Chiarini a conferențiat despre un moment semnificativ al Istoriei italiene

George LĂZĂRESCU

În luna noiembrie a anului trecut, prof. cav. Altobrando Chiarini, oaspete frecvent al Universității noastre, a rostit o instructivă și detaliată prezentare a evenimentelor care au precedat mult dorita unire a tuturor statelor italiene, aflate până atunci, în anii 1860-1870, într-o multitudine de state – mici regate, ducate, seniorii etc. – care au ținut-o într-o continuă și nesigură stabilitate politică și socială.

Evenimentele care au dus la împlinirea tuturor aspirațiilor italienilor s-au constituit într-o perioadă care au format ceea ce a luat numele de *Risorgimento* – și anume o Renaștere cu profund caracter politic și semnificații exclusiv patriotice,

pregătite de-a lungul secolelor, de cei mai dornici și înzestrați poeți, scriitori, filosofi și cugetători ai Italiei.

În aceste momente, participarea eroilor a fost tot mai masivă, adevărată forță populară care a culminat cu satisfacerea deplină a dorințelor, îndeosebi a intelectualilor progresiști, conștienți de rolul lor în istoria Patriei. Așa se explică și voluntarismul aproape general, care a înconjurat și însoțit, în primele momente, pe eroul devenit legendar încă din timpul vieții lui titanice, Giuseppe Garibaldi. Insurrecțiile au început – așa cum a arătat prof. Chiarini – în anul 1821 și au continuat în 1848 și în războiul de independență din 1859, în care un rol important a avut și

diplomatul Conte Camillo Cavour, prin activitatea lui abilită atât în interior, cât și în exterior.

Dar înainte de a ajunge la aceste momente glorioase, Italia a trecut printr-o serie de stări încordate care au făcut ca politica ei să sufere mulți ani de o adevărată opresiune morală și materială: în anul 1799, francezii ocupau Neapole și creau Republica Partenopea; în martie din același an, Piemontul se supunea aceleiași sorți și, imediat după aceea, marele ducat de Toscana; întreaga Italie se afla practic sub dominația franceză, cu excepția Republicii San Marino, a ducatului de Parma, a Siciliei și Sardiniei; Veneția aparținea Austriei.

În același an, însă, în luna iunie, italienii, profitând de eșecul lui Napoleon în Egipt, au reușit să se descătuseze, dar au intrat sub stăpânire austriacă; anii

care au urmat, dominați de imperialismul lui Napoleon, au adus multiple schimbări în politica statelor italiene, ca și aceea a statelor europene, până la Congresul de la Viena din 1814, și 1815, care a oferit tuturor o perioadă de aparentă pace, dar și o stagnare a situației favorabile regimului feudal; forțele care își impuneau acum puterea politică erau Austria, conservatoare în totul a tradițiilor catolice imperialiste, și Anglia, stăpână absolută pe comerțul maritim și pe noua economie.

Prof. Chiarini a concretizat pe baze strict științifice, temeinic documentate, faptele care au făcut ca italienii, consecvenți entuziasmului inițial, să-și unească toate forțele, pentru a demonstra o vitalitate eroică adaptată situației actuale, având același scop, și anume, acela al constituirii unor guverne reprezentate de întregul popor, și mai

ales unitatea Italiei, toate fiind inspirate de aceeași mișcare, *Carboneria*, mișcare constituită mai ales de tinerii intelectuali, însoții de masele însuflețite de ei, urmând exemplul direct al reușitei revoluției din 1830 din Franța.

Perioada din ajunul anului 1848 a fost mai aptă pentru o pregătire ideologică a mentalității populare și pentru o conștiință italiană mai solidă; rolul acestei conștiințe l-a avut Giuseppe Mazzini care, în 1831, exilat la Marsilia, întemeia Organizația *Giovane Italia*, prin care urmărea unirea tuturor forțelor vii ale națiunii și indoctrinarea lor cu semnificația tuturor drepturilor și datorităților, a încrederii în ele și în misiunea lor. Toată această influență acțiune de redeschidere a italienilor, în mare parte teoretică și ea, nu a avut timpul necesar de maturizare, și astfel primele încercări au dat greș, în 1833 și în 1834, în Piemont, în 1834 în Catania, și între 1841-1845, în numeroase centre din Italia.

Dl. prof. Chiarini, distinsul oaspete al Universității noastre, a continuat prelegerea sa cu lux de amănunte, îndeosebi în privința anului 1848, care a schimbat fizionomia multor state italiene și europene; în ciuda imperialismului austriac, italienii, ici și colo, acționează uniți, și reușesc chiar câteva victorii decisive: „Cele cinci zile din Milano” au constituit un prim semnal pornit de masele populare unite spontan, sentimental, pentru o lovitură hotărâtoare împotriva invadatorilor; exemplul a fost imitat curând în întreaga Lombardie și în regiunea Veneto, în favoarea revoluționarilor.

Lipsea înțelegerea pentru un conducător unic care să concretizeze practic aceste eforturi într-o armată națională; regii Piemontului au dat dovadă de slăbiciune și incapacitate; apariția lui Cavour a clarificat mult starea de lucruri; el studiasse economia și agronomia și călătorise în Franța, Elveția și Anglia, de unde a luat tot ce a fost mai potrivit pentru țara sa; a înțeles perfect, pe de altă parte, utopia tonifiantă a lui Mazzini, firea impetuoasă a lui Garibaldi, vitalitatea obstinantă a dinastiei de Savoia – Piemonteză – căreia îi era devotat, și era el însuși un patriot, posedând o minte bine calculată, un om politic prin excelență; el a făcut totuși ca Piemontul să fie socotit unicul stat modern italian, cu răsunet internațional, iar patrioții italieni să vadă în acest stat o țintă spre care să-și îndrepte toate speranțele. Unirea italienilor din Nord a aprins apoi și speranțele patrioților meridionali.

A fost acum necesară și hotărâtoare formarea expediției „celor o mie” ai lui Garibaldi, erou popular, care a alcătuit un grup de tineri revoluționari, voluntari fanatici. În mai 1860, Sicilia era în mâinile lui Garibaldi, iar la 7 septembrie generalul intra în triumf în orașul Neapole. Regele Vittorio Emanuele al II-lea a profitat de acest rezultat strălucit și s-a grăbit să speculeze imediat victoria; după o întâlnire personală cu Garibaldi la Neapole, acesta din urmă s-a retras conștient că, pentru moment, rolul său s-a încheiat.

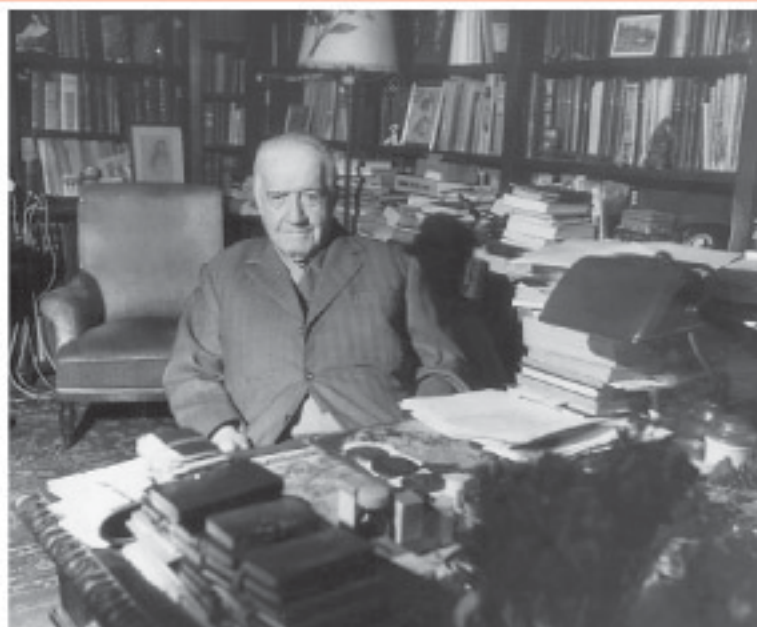
La 18 februarie 1861, la Torino, se deschidea primul Parlament italian care proclama regatul italian și pe Vittorio Emanuele al II-lea ca rege. Mai rămăneau în afara acestui Regat, Veneția și Roma, către care se îndreptau ultimele speranțe de unire totală. Între timp, pentru a se evita o „piemontizare” a Italiei, contrară maselor populare, s-a hotărât ca Florența să fie pentru o perioadă, capitala întregii Italiei, lucru ce constituia în realitate o apropiere de Roma dorită de toți, ceea ce s-a întâmplat în 1870, datorită repetatelor apariții fanatice ale aceluiași erou popular, Garibaldi, completat, în cele din urmă, de același monarh piemontez care a declarat Italia, în sfârșit, un Regat constituțional, la 11 septembrie 1870.

Prelegerea d-lui prof. Altobrando Chiarini a expus studenților o desăvârșită cronică a unui destin flăcărând de poporul său, spre împlinirea tuturor aspirațiilor lui seculare, pentru o unitate și o independență mult râvnite de întregii generații ale căror drepturi li se cuveneau de la sine. Suntem recunoscători și de data aceasta, d-lui prof. cav. Altobrando Chiarini pentru binevenita și elevată sa prelegere, pe drept cuvânt „universitar”.

Permanențe românești

ALEXANDRU

ROSETTI

Un eminent profesor care a creat discipoli

De viribus illustribus

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

Într-o lume meschină și o vreme pitică, răvășită de mărunte patimi egoiste, în apele tulburi ale timpului, în care proverbialul pește mare îl înghite pe cel mic, într-o societate grav debusolată în care s-a furat și mușchiul-busolă de la rădăcina copacilor din „codrul frate cu românul”, într-o lume bătută de vânturile ce-au pustit țara și-au bulversat valorile neamului, într-o asemenea lume avem nevoie, mai mult ca oricând, de oameni mari, de ceea ce numeau strămoșii „*viribus illustribus*”.

Fără ei și fără amintirea unora care au fost și vor rămâne în veșnicia spiritualității românești, rădăcim amarnic prin beznă tranziției și a reformelor păgubitoare, vom bate calea mănăzului și vom pica obosiți de rătăcire, la marginea „unicei căi”, la marginea secolului bolnav și a mileniului ce moare... Vom sta umili și resemnați de o parte, făcând loc mărșogelilor, tuturor ambițiilor și nesimțirilor, să zburde pe magistrala istoriei, stimulate de luxoasele mercedesuri ministeriale și parlamentare. Retras în sine, în propria-i cochilie, ca un melc, în acest context vocea unui hulis poet șoptește cu frică:

„Triste zile mai duc astăzi
Oamenii-n grădina vieții;
Trandafirii cresc în umbră
Și se lăfăiesc scaieții...”

Nu e vorba, firește, doar de trandafirii din emblema PDSR-ului, ci de marile valori de azi și de ieri ale neamului românesc.

Destul de devreme, Alexandru Rosetti a devenit un mit al culturii românești, prin funcția benefică avută la Editura Fundațiilor Regale pentru Literatură și Artă și în cadrul Universității din București, unde a fost șef de catedră, decan al Facultății de Litere și rector, creând generații strălucite de discipoli, de la Boris Cazacu și Ion Coteanu – academicienii de mai târziu, la generația lui Al.Niculescu, Florica Dimitrescu, Valeria Guțu-Romalo, Constantin Cruceșu, Matilda Caragiu, Grigore Brăncuș, până la aceea a Mioarei Avram sau a lui Marius Sala. Se zice că oamenii de știință și de artă

nu mor niciodată, întrucât o mare parte din personalitatea lor durează în operele lor mai trainice decât bronzul și în discipolii care le continuă opera.

Un astfel de om rar a fost Alexandru Rosetti.

Dacă cineva ar scrie o carte cu un titlu ușor plutarchian și ar urmări viețile paralele ale oamenilor iluștri din istoriografia și filologia românească, atunci, neîndoios, alături de Dimitrie Cantemir, de corifeii Școlii Ardelene, de Bogdan Petriceicu Hasdeu, Timotei Cipariu, Nicolae Iorga, Ovid Densusianu, Sextil Pușcariu și alți câțiva, ar trebui să stea și numele profesorului, savantului și scriitorului Alexandru Rosetti, pe care G.Călinescu îl definește, în corespondența purtată cu el, „om rar”, „om minunat”, „om de zahăr”, „încântător”, declarându-i: „secolul al XVI-lea îți aparține”, cu gândul, firește, la aceea superbă *Istorie a limbii române* pe care o socotește „o operă monumentală”.

Suficiente atribute pentru a defini un ilustru om de știință și cultură, un om de rară omenie și un bun patriot.

Nu sunt aprecierile unei clipe de entuziasm prietenesc, pe care o fi trăit-o și geniul călinescian; sunt observațiile și meditațiile celui mai de seamă critic și istoric literar român, decantate vreme de decenii; sunt glose la portretul spiritual al unei personalități care a trăit mereu între tineri, a descoperit și a afirmat talentele tinere și a rămas neconținut cu spiritul tânăr. De aceea, spunem că niciodată n-am avut sentimentul unei erori aritmetice mai șocante ca atunci când auzeam cifra 90, cu precizarea de... ani, asociată numelui lui Alexandru Rosetti. Mi se părea firesc să văd numele lui pe 90 de cărți, de studii și articole fundamentale în domeniul lingvisticii, pe certificatul de naștere literară a 90 de scriitori din perioada interbelică, descoperiți și promovați de el la Editura Fundațiilor Regale, al cărui exemplar Director era, mi se părea firesc să aud 90 de filologi reputați, din țară și străinătate, spunând că l-au avut profesor, dar mi se părea de necrezut că peste 90 de ani stau în fascicolul de lumină a acelui zămbet unic și-n

strălucirea ochilor omului bun și fermecător, precum cel din poveste, care a fost Alexandru Rosetti.

Puțini oameni au știut să aibă o senectute senină, generoasă și frumoasă. El a avut-o... Și-a amenințat-o prin muncă și prin studiu, dând, chiar în al noulea deceniu al vieții sale, în fiecare an câte o carte memorabilă. Ca și colegii săi de glorie, pomeniți mai sus, boierul, la propriu și la figurat, Alexandru Rosetti, un mare muncitor intelectual, a spulberat colbul de pe cărți și manuscrise din secolele XVI-XX, studiindu-le cu mîgălă și surprinzând în ele sufletul viu, fizionomia morală a românilor, așa cum ei și-au fixat-o de-a lungul veacurilor în plastica și muzicalitatea cuvintelor.

S-a născut în București la 20 octombrie 1895, în familia voievodală a Rosettiștilor, ca fiu al lui Petre Rosetti și al Zoei C. Comescu. Studiile liceale le-a urmat la București, bacalaureatul în 1914 la Liceul „Gheorghe Lazăr” și licența la Facultatea de Litere și Filosofie, beneficiind de cursurile și de lucrările unor mari filologi, precum B.P.Hasdeu, Ovid Densusianu, Ion Bogdan, Al.Philippide, Sextil Pușcariu, I.A.Candrea. Doctoratul îl obține la Paris, în 1926, cu teza: *Recherches sur la phonétique du roumain en XVI-e siècle*, după ce mai devreme, în 1924, a susținut și publicat în metropola culturii de pe acea vreme: *Étude sur le rhotacisme en roumain*. Alexandru Rosetti devenea un savant de statură europeană. La Paris deprinsese o riguroasă metodă de cercetare științifică și studiasă temeinic opera lui P.J.Rousselot, Antoine Meillet, Mario Roques și J.Gillieron.

În 1928 este conferențiar la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București, unde va fi apoi profesor ilustru, decan și rector, director de reviste de specialitate și al Institutului de Cercetări Fonetice. Acum începe să editeze părți din monumentală sa lucrare *Istoria limbii române*, care l-a impus în fața romanștilor din întreaga lume.

A publicat lucrări de referință despre fonetică, despre fenomenul rotacismului în limba română

(transformarea lui *n* în intervocalic în *r*, în cuvinte moștenite din latină: bună – bură), despre specificul scrierilor românești (sec.XVI-XVII) din arhivele de la Bistrița, a demonstrat, în studii savante, latinitatea și continuitatea neîntreruptă a românilor și a limbii lor în vechea Dacie, a adus contribuții fundamentale la rezolvarea problemei atât de disputate privind apariția primelor texte în limba română, respectiv textele marea-mureșene, și a realizat o lucrare unică: *Istoria limbii române... apărută în numeroase ediții succesive, ultima, cea definitivă, în 1985.*

Despre limba română, Al. Rosetti, reluând o idee a lui Sextil Pușcariu, a spus simplu un adevăr fundamental și vital: „*Limba română este limba latină vorbită în mod neîntrerupt în partea orientală a Imperiului Roman, cuprinzând provinciile danărene romanizate (Dacia, Panonia de sud, Dardania, Moesia Superioară și Inferioară), din momentul pătrunderii limbii latine în aceste provincii și până în zilele noastre.*”

A studiat limba română literară modernă în scrierile lui Eminescu, Arghezi și alții. A fost multă vreme la Editura Fundațiilor Regale pentru Literatură și Artă și la Revista Fundațiilor Regale, un model de animator cultural, un Mecena al scriitorilor, făcând să apară, în excelente condiții grafice, opere dintre cele mai valoroase ale literaturii române interbelice. Lui îi datorează cultura română apariția *Istoriei literaturii române... a lui G.Călinescu, Istoria literaturii române vechi, de N.Cartojan, a volumelor selectivă din poezia lui Arghezi, Blaga, Bacovia, Voiculescu, Pillat etc., sau cărțile de debut ale unor poeți reprezentativi de mai târziu, Dragoș Vrâncianu, Ștefan Baciu, Emil Botta, D.Ciurezu, E.Jebeleanu, Maria Banuș.*

Dar Al. Rosetti nu e numai un prieten al scriitorilor, ci și un scriitor el însuși.

A debutat, dacă țin bine minte, cu un poem în proză: *Fantezia florilor*, în revista simbolistă „Viața nouă” a lui Ovid Densusianu, apărută la București între 1905-1925 și prin care s-a impus a doua fază a simbolismului românesc.

A continuat să scrie pagini fermecătoare, evocând cu talent și spirit de observație oameni și locuri în excelențele sale *Note din Grecia*, creionând portrete memorabile de prieteni, de oameni de litere, exprimându-și opinia critică despre figurile de seamă ale literaturii clasice și contemporane.

Călător pasionat și fin observator al locurilor și oamenilor, Al. Rosetti făcea în lucrarea sa *Călătorii și portrete*, publicată în 1985, de Editura Sport-Turism, o observație care-l definește cu prisosință în ipostaza de scriitor-călător: „*Sunt pelerini care parcurg colina sacră cu textele în mână și caută emoția în cunoștințele arheologice. Este preferabil ca Parthenonul să fie lăsat să vorbească singur, fie în locul soarelui de amiază, când coloanele sale sunt de un alb strălucitor, fie la asfințit, când e înveșmântat în purpură, în mov și violet.*”

Savantul Al. Rosetti s-a arătat statornic cât se poate de firesc și de om normal, în carne și oase, cum îi dorește, de altfel, și pe alții. Lui i-au displicut ifosiții, închipuiții, impostorii.

Cultura și civilizația se cer trăite firesc, fără nici un artificiu, iar impactul cu operele mari de artă trebuie să fie normal, ca o respirație a ozonului din aer, așa zice el, storcând învățătura din următoarea observație a marelui cărturar: „Există și un mod «savant» de a-l citi pe Rablais, consultând bogatele note care întovărășesc monumentală ediție critică publicată de casa „Champion” din Paris, sub direcția lui Abel Lefranc. Dar astfel de considerații ne-ar duce la o privire de amănunt asupra acestei opere atât de bogate și de variate, care nu poate interesa decât un cerc restrâns de inițiați. Lectura lui Gargantua, Pantagruel sau a celorlalte cărți trebuie însă întreprinsă în afară de orice preocupare savantă, ca în felul acesta să ne putem deda în întregime agrementului lor”.

Ce îndemn omenesc din partea unui savant care ne-a dat, în fond, istoria limbii române și care se înscrie în rândul celor mai pasionați și mai avizați cititori din cultura românească!

Alexandru Rosetti a scris *Istoria limbii române*, nu o dată tulburătoarea poveste a cuvintelor ei, a modificărilor din organismul lor fonetic, dar nu știu dacă aceste cuvinte vor găsi pana biografului cu care să-i scrie frumoasa poveste a vieții lui plină de distincție și demnitate, de umanism și patriotism, de devotament pentru frumos și adevăr. Deocumdată știu că Adi Fianu a depus mari eforturi pentru a pregăti un volum omagial care constituie o primă treaptă spre scrierea acestei vieți exemplare, lucru dificil căci, pe bună dreptate, s-a spus că o viață de om bine scrisă e la fel de rară ca o viață frumos trăită.

Detaliu de prispă – satul Urechești, Oltenia

DECENIUL ȘOMAJULUI CAPRICIOS

La împlinirea a zece ani de tranziție, Agenția Națională pentru Ocuparea și Formarea Profesională a efectuat un interesant studiu privind evoluția șomajului românesc în respectivul deceniu. Este o evoluție capricioasă. De ce capricioasă? Pentru că, de multe ori, ea se abate de la regulile specifice pieței muncii, urmând un itinerariu surprinzător, imprevizibil, din care cauză măsurile de preîntâmpinare și de combatere a lui sunt adesea inoperabile.

De regulă, între nivelul șomajului și rata inflației există un raport invers proporțional. Când crește șomajul scade inflația și viceversa. În România, din păcate, nu puține au fost perioadele când șomajul a crescut în același ritm cu inflația. Rata șomajului a ajuns în anul 1991 la 3 la sută, iar în anul 1992 a săltat la 8,4 la sută, ajungând în anul 1994 la 10,9 la sută, când nivelul inflației era și el destul de mare. În anul 1996, șomajul scade la 6,3 la sută, când și inflația se află mai bine sub control, după care ambele urcă vertiginos până la nivelul actual de circa 11 la sută șomaj

(peste un milion de șomeri).

Sesizând faptul că șomajul îi afectează cel mai mult pe tineri, guvernele Văcăroiu, Ciurbea și Vasile au adoptat măsuri de favorizare a încadrării lor în muncă. Între altele, statul a acordat agenților economici o seamă de facilități, cu condiția încadrării tinerilor absolvenți de școală profesională, liceu și facultate și a menținerii lor în noile locuri de muncă pe o perioadă de minim 3 ani. Cu toate acestea, tinerii sub 30 de ani continuă să dețină cea mai mare pondere a șomajului din România (de la circa 55 la sută în 1993 la circa 63 la sută în 1996 și la circa 43 la sută în anul 1998; (rezultatele pe întregul an 1999 vor fi calculate și comunicate la sfârșitul lui ianuarie 2000, dar după datele preliminare, ele nu diferă prea mult de cele ale anului 1999).

În țările cu o piață a muncii riguros constituită, creșterea șomajului operează, în mod obiectiv, și o anume selecție valorică a forței de muncă. Sunt preferați la încadrare cei ce dețin o calificare profesională mai bună. În România, dimpotrivă, cu cât crește

șomajul, crește și ponderea forței de muncă mai slab calificate, în ansamblul populației ocupate. Așadar, munca utilizată în România este de o mai slabă complexitate profesională, de unde și calitatea mai redusă a produselor românești și competitivitatea lor bazată uneori exclusiv pe un preț de cost mai mic, ca reflex al salariilor foarte scăzute. Aici își are originea următorul paradox: refacerea economico-socială a României necesită, firesc, o muncă de un înalt nivel creator, așadar antrenarea forței de muncă celei mai bine calificate din ansamblul societății. Și totuși, în acest deceniu, șomerii absolvenți de liceu și de facultate au atins constant o pondere ridicată: circa 25 la sută din ansamblul celor disponibilizați. O situație de neconceput în țările dezvoltate.

Și paradoxurile continuă. Costurile reconversiei profesionale sunt mari în România. În acest sens al reconversiei se fac eforturi remarcabile, pentru a căror mai bună coordonare a fost înființată Agenția Națională pentru Ocuparea și Formarea Profesională. Dar șomerii beneficiază mai puțin de pe urma acestor eforturi. Pe primele zece luni ale anului 1999 au fost cuprinse în cursurile de calificare, de recalificare și perfecționare a pregătirii profesionale 71.200 persoane, dintre care abia 38,2 la sută sunt șomeri. Restul sunt, în bună parte, persoane încadrate în muncă, dar care doresc să-și schimbe profesia în raport de solicitările agenților economici. Care

solicitări reflectă și ele, pe ansamblu, gradul scăzut al complexității muncii utilizate în România. Nu puține asemenea cursuri de recalificare transformă strungarii, frezorii, mecanicii și alte profesii industriale în profesii precum cofetar, maseur, bucătar și alte asemenea. Unele dintre acestea sunt, desigur, meserii de tradiție în România, uneori chiar și de rafinement, dar, totuși, nu acestea în primul rând stau la baza modernizării economico-sociale a României. Exigențele societății post-industriale sunt cu totul altele și, în primul rând, ele se cer avute în vedere în procesul reconversiei profesionale. Motiv pentru care ar trebui să avem o strategie economico-socială bine definită, cu precizarea componentelor industriale, agrare, de transporturi etc., cel puțin la nivelul anilor 2015-2020. Strategie care încă se lasă așteptată. Din care cauză, piața muncii din România va continua să urmeze un itinerariu surprinzător, imprevizibil, cu toate consecințele ce decurg de aici pentru destinul național și individual al românilor.

Deocamdată, să reținem și acest indicator, foarte grăitor, referitor la capacitatea României de a-și administra și a-și pune în valoare cea mai mare bogăție a ei: forța de muncă. Resursele de muncă ale României au sporit încet, dar constant pe perioada ultimilor nouă ani, până la 13.343.300 persoane la nivelul anului 1999. Și în acest răstimp, populația ocupată a scăzut de la 10.839.500 persoane în anul 1991 la 8.812.600 persoane în anul 1999. Dacă această scădere a populației ocupate (așadar care muncește efectiv) este corelată cu creșterea continuă a ponderii pensionarilor în ansamblul populației României, concluziile rezultate de aici ar trebui să șocheze sensibilitatea politică a tuturor guvernanților, cei dintâi răspunzători de colapsul economico-social care amenință România.

Mihai IORDĂNESCU

Pământurile revendicate

(Continuare din pag. 1)

Trebuie reținut și faptul că peste 450.000 hectare de teren agricol au fost recuperate, după 1960, prin lucrări hidroameliorative și îmbunătățiri funciare, făcute din fondurile statului, iar o suprafață de 243.000 hectare teren agricol provin din exproprierea domeniilor-lor Coroanei Regale.

Legea 169/1997 prevede că cei care se cred îndreptățiți la retrocedarea unor suprafețe suplimentare, care depășesc cele 10 hectare primite conform Legii 18/1991, pot să depună cereri la Consiliile locale. Se constată însă că cererile depuse până în prezent depășesc cu mult suprafața agricolă reală, întrucât nu s-a depus o singură cerere în numele moștenitorilor legali ai unui fost proprietar, ci de cele mai multe ori a făcut cerere de retrocedare fiecare moștenitor, revendicând aceeași suprafață de teren de 3-4 ori.

În mod cert, au mai făcut cereri de revendicare și moștenitorii celor expropriați prin Legea 187/1945 1.468.000 ha, dar Legea nr. 1/2000 este o dezvoltare (completare) a Legii 18/1991 și ea nu anulează exproprierea făcută de Legea 187/1945.

Un fapt similar s-a întâmplat și cu moștenitorii foștilor proprietari de păduri, care au depus cereri individuale și nu în numele familiei moștenite, astfel că aceeași suprafață a fost revendicată și aici de 3-4 ori.

Și de data aceasta, la fel ca și Legea 18/1991 a fondului funciar, se retrocedază doar terenul agricol și nu și mijloacele de producție cu care s-a intrat în CAP. Pe legiuitor nu-l interesează cu ce mijloace de producție va lucra proprietarul acest pământ. Legiuitorul a dat dovadă că nu cunoaște că există o legătură a exploatarea agricole viabile dată de legătura dintre pământ-proprietar (familie) - mijloacele de producție, care constituie motorul unei agriculturi competitive.

Numărul total de șomeri și rata șomajului (31 decembrie)

An	Numărul total de șomeri (31 dec.)	Rata șomajului (31 dec.)
1991	337400	3,0%
1992	929018	8,4%
1993	1164705	10,2%
1994	1223925	10,9%
1995	998432	8,9%
1996	657564	6,3%
1997	881435	8,8%
1998	1025056	10,3%
31.10.1999	1064463	10,8%

Resurse de muncă și populația ocupată

An	Resurse de munca	Populația ocupată
1991	13216,9	10839,5
1992	13078,2	10786,8
1993	13136,7	10458,0
1994	13228,2	10062,0
1995	13236,5	10011,6
1996	13275,5	9493,0
1997	13376,3	9379,0
1998	13398,2	9022,7
1999	13343,3	8812,6

ARHIVELE ȘI CULTURA INFORMAȚIONALĂ A VIITORULUI SPECIALIST

Prep. univ. Gabriela FLOREA,
Facultatea de Filosofie și Jurnalistică,
Universitatea „Spiru Haret”

Iată două concepte, cultura informației și arhivele, din care cel de-al doilea pare oarecum anacronic. „Cultura informației” ne trimite cu gândul în secolul al XXI-lea. Principala lui avere este de-acum informația. Dar important este cum ne informăm, cum informăm și cum comunicăm asupra informațiilor cu caracter administrativ, public, economic, științific, tehnic sau comercial, cum utilizăm în aceste scopuri cel mai civilizată mijloc de comunicare - internetul. Cine stăpânește aceste mecanisme deține controlul și - amintindu-ne de Alvin Toffler - deține PUTEREA. Un adevăr care nu poate lipsi din gândirea oricărui student, ca viitor specialist.

Cel de-al doilea concept, și anume „arhivele” - după cum știm, principala sursă de documentare de până acum - îl detaliem în cele ce urmează. Arhivele conțin mărturie - valori despre trecut pe care le dă în viitor. Ele ajută la păstrarea și înprospătarea memoriei colective, deținând informații despre colectivități, instituții, evenimente și/sau personalități. La prima vedere am putea crede că arhivele se asociază cu trecutul omenirii, ceea ce este un lucru eronat. Deoarece sunt acumulate ale experienței umane, ele furnizează astfel neîntrerupt

informații documentare pentru viitor. Arhivele sunt, așadar, suporturi de transmitere a informației, pe de o parte, iar pe de altă parte, sunt „suporturi de reflecție”, stimulând gândirea nouă care generează cultura, mai ales cultura informațională. Prin ele, oamenii secolului al XXI-lea, cum au făcut și cei de până acum, se vor informa și, cel mai important, se vor forma ca cercetători ce pun în valoare sursa documentară.

Arhivele sunt, cu alte cuvinte, izvoare de documentare permanentă și nu „morminte” ale trecutului. Ele constituie „actual” de identificare al oricărei națiuni civilizate. Dispun de o organizare științifică, sunt accesibile tuturor, sunt bogate. Informațiile documentare se pot valorifica eficient din documentele arhivistice. Ca element de bază al informării și realizării arhivelor se află documentul. Termenul de document, în sens arhivistice, definește toate sursele de suporturi friabile, realizate cu ajutorul grafiei, fotografiei, înregistrărilor sonore, cinematografice sau altor imagini, care prezintă interes pentru cunoașterea istorică. Documentul este oficial sau narativ, original sau în copie, rezistă în timp și joacă rolul de „transmițător” de istorie, de informație, de fapt, de cultură. Astfel, arhivistilor li

se pare foarte firească relația ARHIVE- INFORMAȚIE-CULTURĂ, relație în care arhivele conservă și furnizează informația principă.

Arhivele Naționale, alături de bibliotecă și muzeu, reprezintă locuri unde se păstrează spiritul unei națiuni. Pentru societate, ele sunt o bancă de date, o instituție fundamentală care asigură întreaga metodologie a prelucrării automate a informațiilor în sistem unitar la scară națională. Conform Legii Arhivelor Naționale, „ele constituie izvoare istorice și alcătuiesc Fondul Arhivistice Național, documentele create de-a lungul timpului de către organele de stat, organizațiile economice, publice sau private, organizațiile sociale, culturale, militare și religioase, precum și de către persoanele

fizice. Acestor documente statul le asigură protecție specială. (...) Prin documente care fac parte din Fondul Arhivistice Național al României (...) sunt înțelese: acte oficiale și particulare, diplomatice și consulare, memorii, manuscrise, proclamații, chemări, afișe, planuri, schițe, hărți, pelicule cinematografice și alte asemenea mărturii, matrice sigilare, precum și înregistrări foto, video, audio și informatice, cu valoare istorică, realizate în țară sau de către creatori români în străinătate”.

Administrarea, supravegherea și protecția specială a Fondului Arhivistice Național al României se realizează de către Arhivele Naționale, unite bugetar, din cadrul Ministerului de Interne. Un argument mai mult la faptul că noțiunea de arhive poate fi acceptată de limbajul culturii informației ne-a fost oferit de profesorul francez Roland Ducas, în cadrul Școlii Internaționale AIESI - Asociația Internațională a Școlilor de Științe ale Informației - desfășurată la București, în perioada 1-5 noiembrie 1999. În seminarul pe care l-a susținut în fața specialiștilor români din domeniul comunicării, profesorul francez invitat a făcut cunoscut

„Proiectul CYBERPROF”. Acest proiect privește realizarea unei arhive pe internet cu informații din toate domeniile. El privește studenții, profesorii sau cercetătorii care au nevoie de un minim de documentare. Aceasta va fi posibilă prin apelarea indexului programului informatic care trebuie să reflecte conținutul. Mai departe, informațiile necesare se vor căuta cu ajutorul unui repository al programului de documentare.

Pentru a avea eficiență în căutarea informațiilor dorite, este importantă cunoașterea în prealabil a tuturor întrebărilor legate de o anumită cercetare. Metoda pedagogică pusă în valoare de Roland Ducas se referă la o analiză a indexului cu ajutorul unui limbaj informatic de întrebări, facilitându-se astfel utilizarea programului cu ajutorul internetului. Prin această metodă pot fi cunoscute informații din orice domeniu, utilizându-se internetul ca instrument de cercetare.

Proiectul CYBERPROF exploatează ultimele aplicații cu privire la sistemele de comunicare de la începutul secolului al XXI-lea, transformând în realitate visele cu privire la circulația informației.

REVISTA

**OPINIA
națională**

Director:
Prof.univ.dr.
Aurelian BONDREA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, Telefon: 330.40.40/interior182
Revista OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficial de Stat pentru Invenții și Mărci
la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Revista se poate procura prin abonament la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei.

De asemenea, solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația „România de Măine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 2511.1/rol-B.C.R.-Sucursala Unirea

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI
TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI „ROMÂNIA DE MĂINE”

ROMÂNIA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

Admiterea României la negocierile de aderare la Uniunea Europeană – o șansă de prosperitate bazată pe performanță economică și democratică

Prof.univ.dr.Mircea BOULESCU

(Continuare din numărul trecut)

În octombrie 1999, comisarul pentru extinderea Uniunii Europene, Gunter Verheugen a adresat premierului român un mesaj prin care s-a lansat posibilitatea ca România să fie asistată de un grup internațional de lucru, la nivel înalt, compus din Comisia Europeană, F.M.I., Banca Mondială și alte organisme financiare. Prin scrisoarea respectivă s-a solicitat primului ministru să fie de acord ca experții români și reprezentanții ai Comisiei Europene, ai Băncii Mondiale și F.M.I. să elaboreze și să monitorizeze un program economic pentru România până în anul 2006.

Potrivit conținutului scrisorii, România este importantă în procesul de lărgire a Uniunii Europene. Dar, „invitarea României să demareze negocierile de aderare este condiționată de confirmarea unor acțiuni efective de asigurare a alocării adecvate a resurselor bugetare și implementarea reformei instituțiilor de îngrijire a copiilor. O altă condiție este și evoluția situației economice, ținând cont de faptul că vor fi adoptate măsuri ce urmăresc stabilizarea macroeconomică”.

Comisia Europeană a apreciat că în „România, stabilizarea macroeconomică nu s-a realizat, încă, pe baze viabile, și că la rădăcina problemelor economice ale României stă o apropiere ezitantă de reforma economică, în special în ceea ce privește restructurarea marilor întreprinderi de stat care înregistrează pierderi și impunerea unei discipline financiare companiilor. Raportul anual al Comisiei Europene arată că „autoritățile și societatea română, în ansamblul său, au fost incapabile să realizeze un consens puternic în ceea ce privește reforma economică”.

În vederea abordării negocierilor de aderare la Uniunea Europeană, directorul Comisiei Europene a sugerat ca **România să acționeze în următoarele direcții:**

1. Implementarea programelor pe termen scurt stabilite în acord cu F.M.I., Banca Mondială, precum și cu Uniunea Europeană în cadrul parteneriatelor economice;

2. Stabilirea unei strategii economice pe termen mediu pentru integrarea în Uniunea Europeană și aprobarea ei de către autorități. În opinia domnului Gunter Verheugen, este absolut necesar să se asigure faptul că măsurile de stabilizare pe termen scurt sunt urmate de programe de ajustare structurală pe termen mediu. Acest lucru ar conferi garanția că autoritățile române sunt angajate într-o strategie clară pentru următorii ani, în sensul rezolvării **stabilității macrostructurale a economiei**. Strategia economică pe termen mediu trebuie să includă un cadru macroeconomic clar, bazat pe mecanismul reformei structurale, să acopere cel puțin trei ani și să fie aprobată în mod oficial de guvern.

Strategia pe termen mediu se elaborează în strânsă cooperare cu

Comisia Europeană și cu instituțiile financiare internaționale de către „Grupul la nivel înalt pentru elaborarea Strategiei economice pe termen mediu”, constituit din delegați ai Comisiei Europene și Băncii Mondiale și premierul român. În grupul de lucru sunt incluși numai specialiști neafiliați politic. Specialiștii recomandați de către formațiunile politice parlamentare fac parte din Consiliul Consultativ, alături de reprezentanți ai Consiliului Economic și Social.

Grupul la nivel înalt pentru elaborarea strategiei pe termen mediu este coordonat de premierul român și este format din ministrul finanțelor, ministrul industriei, ministrul transporturilor, guvernatorul Băncii Naționale a României, președintele Agenției Române de Dezvoltare și ministrul afacerilor externe (integrare europeană).

Grupul de lucru, coordonat de Grupul la nivel înalt și cu sprijinul

– aprilie 2000 – dacă va fi aprobat raportul Comisiei, vor fi lansate oficial negocierile de aderare;

– aprilie 2000 – înaintarea de către România a pozițiilor de negociere pentru capitolele selectate;

– toamna anului 2000 – demararea negocierilor pe capitolele selectate.

Programul pe termen mediu ce se elaborează va cuprinde:

1. problemele macroeconomiei și

2. măsurile reformei structurale.

Directorul general al Directoratului de Finanțe din Comisia Europeană a subliniat importanța acceptării de către toate partidele politice și populație a implicațiilor ce le are această strategie. „Este, în primul rând, o condiție cheie pentru plasarea economiei țării pe calea creșterii economice durabile și îmbunătățirea condițiilor de trai. Cu sau fără dorința de aderare la Uniunea Europeană, România are nevoie de această strategie atât pentru

țările Europei Centrale și de Est trebuie nu doar să adopte și să aplice standardele internaționale de audit, ci, de asemenea, să fie familiarizate cu acquis-ul comunitar, care constituie baza legală a acestor fonduri.

Principala sarcină a Instituțiilor supreme de audit (SAI) cu privire la aplicarea acquis-ului comunitar este auditul administrațiilor naționale și evaluarea gradului în care sunt capabile aceste administrații să cheltuiască fondurile publice, conform regulilor și reglementărilor Uniunii Europene. Pentru acest considerent de importanță majoră ca instituțiile supreme de audit (SAI) să fie informate asupra prevederilor financiare din cadrul Uniunii Europene, care includ bugetul, controlul intern și auditul extern.

Întrucât sarcina Instituțiilor supreme de audit (SAI) naționale este auditul fondurilor Uniunii Europene în țările lor, ele trebuie să fie conștiente de întreaga asistență pe care Uniunea Europeană o asigură țărilor lor, candidate la

experiență și practică înainte de aderare.

*
* *

Sistemul de colaborare „Twinning” se concretizează în asistența comunitară pentru accelerarea reformelor economice și administrative în România. Acest sistem vizează întregul grup de state candidate la aderare în structurile europene și are menirea de a apropia țările în cauză de momentul aderării la Uniunea Europeană.

„Twinning” înseamnă „înfrățire”, „colaborare”, „dublare a eforturilor”, o conlucrare între statele candidate și țările comunitare sub auspiciile Comisiei Europene, un fel de „înfrățire simbolică” între diversele componente guvernamentale din cele două părți ale Europei, un instrument de construcție a instituțiilor.

Conceptul „Twinning” implică asistarea țărilor candidate la aderare de către experți ai Uniunii Europene. Procesul de cooperare „Twinning”, în faza de preaderare, se poate derula pe termen scurt sau pe termen lung, în raport de condițiile specifice ale fiecărei țări candidate. În procesul de cooperare gen „Twinning” pot exista și situații în care, pentru atingerea obiectivelor sunt necesare expertize pe termen scurt, cursuri de pregătire, servicii (translație și interpretare), precum și ajutor specializat (software). Prin sistemul „Twinning” se asigură țărilor candidate atât asistența tehnică și administrativă, cât și sprijin în vederea creării de relații cu țările membre ale Uniunii Europene și cele aspirante la integrare. În același timp, în cadrul programelor de pregătire, sistemul „Twinning” include și colaborarea statelor candidate cu membri ai administrațiilor și alți oficiali din țările comunitare.

„Twinning” își propune să obțină rezultate concrete în fiecare domeniu abordat. „Twinning” nu este doar o cooperare generală, ci un instrument pentru atingerea unor obiective aflate pe lista priorităților în vederea integrării în beneficiul ambelor părți implicate și în conformitate cu Parteneriatele pentru aderare, pentru aplicarea strategiei de preaderare. În acest scop, „Twinning” stabilește priorități pe termen scurt sau mediu, în funcție de particularitățile fiecărei țări candidate.

Procesul de „Twinning” se orientează cu prioritate spre acquis. Acquis-ul simbolizează ansamblul de legi ce compun sistemul comun țărilor membre ale Uniunii Europene. Armonizarea acquis-ului are ca obiectiv adoptarea legislațiilor naționale la sistemul legislativ comun țărilor membre ale Uniunii Europene. Orientarea cu prioritate a „Twinning”-ului spre acquis creează, în multe cazuri, posibilitatea identificării unor obiective specifice și a stabilirii unor termene concrete pentru realizarea acestora. Cooperarea „Twinning” pentru alinierea la standardele comunitare se poate realiza în cele mai diverse domenii.

(Continuare în numărul următor)

- Uniunea Europeană – structură și instituții
- Pentru România, lansarea negocierilor de aderare este condiționată de măsuri vizând îndeplinirea criteriilor economice
- Strategia economică pe termen mediu
- Auditul extern eficient – precondiție pentru integrarea în Uniunea Europeană
- Sistemul de colaborare TWINNING – prioritate spre acquis

Consiliului Consultativ urmează să elaboreze Strategia economică pe termen mediu. Consiliul Consultativ are o largă reprezentare politică, sindicală și din partea societății civile.

Poziția Comisiei Europene a fost exprimată de către directorul general al Directoratului de Finanțe al acestei Comisii, domnul Giovanni Ravasio, astfel: „Noi nu dictăm României. Noi doar o ajutăm. Hotărârea finală este, însă, a voastră!” Domnul Giovanni Ravasio a subliniat faptul că elaborarea strategiei pe termen mediu este o condiție pentru demararea unor negocieri de substanță între România și Uniunea Europeană în vederea aderării.

Elaborarea strategiei are ca termen 15 martie 2000, potrivit următorului calendar (Calendarul „Twinning”):

– 3 decembrie 1999 – decizia finală a premierului român privind competența Grupului de Experți;

– 6-10 decembrie 1999 – prima ședință a Grupului Tehnic cu Grupul de Sprijin Internațional;

– 10-11 decembrie 1999 – luarea deciziei de către Consiliul de la Helsinki asupra începerii negocierilor cu România;

– 15 martie 2000 – prezentarea strategiei pe termen mediu;

– 31 martie 2000 – prezentarea de către Comisie a evaluării privind îndeplinirea condițiilor de către România;

cetățenii ei, cât și pentru dezvoltarea ei viitoare”.

*
* *

Auditul extern al sectorului public este o parte esențială și bine recunoscută a sistemului democratic. El reprezintă „conștiința financiară” a fiecărui sistem și trebuie să ofere asigurarea că fondurile publice sunt cheltuite în concordanță cu sistemele legale în vigoare și în conformitate cu principiile unui management financiar sănătos.

Auditul extern eficient este și o **precondiție pentru țările candidate la integrarea în Uniunea Europeană.** Criteriile stabilite la Copenhaga (1993) și Madrid (1995) cer ca țările candidate la integrarea în Uniunea Europeană să fi realizat stabilitatea instituțiilor care garantează democrația și supremația legii. Mai mult, standardele de control financiar general pentru administrarea fondurilor Uniunii Europene și a resurselor proprii solicită un audit extern eficient al tuturor resurselor și bunurilor sectorului public.

În scopul de a-și îndeplini rolul statutar de auditori externi în domeniul fondurilor Uniunii Europene, instituțiile supreme de audit (SAI – Curțile de conturi) din

aderare, (Programele naționale PHARE – inclusiv programele PHARE cu beneficiari multipli), în scopul de a determina sfera de cuprindere a auditului.

Instituțiile supreme de audit naționale trebuie, de asemenea, să fie conștiente în egală măsură de obiectivele acestei asistențe, precum și procedurile care trebuie puse la punct.

Fondurile PHARE urmează să fie direcționate prioritar pentru edificarea instituțională și investiții.

În cadrul edificării instituționale, „TWINNING” va înlocui consultanța. Acesta este merit să dezvolte capacitatea fiecărei țări de a adopta acquis-ul comunitar.

În privința investițiilor, prioritățile sunt: infrastructura de bază (vama, transporturile, mediul); coeziunea economică și socială; Programul de cercetare-dezvoltare.

Fondurile PHARE vor fi supuse controlului Uniunii Europene astfel: controlul preventiv se află la aprobarea documentelor de licitație, a dosarului de licitație, analiza capacității țării de a administra fondurile; controlul ulterior se face după ce un program este aprobat, asupra modului de îndeplinire a acestora, pornind de la premisa că o țară candidată are nevoie să dobândească multă